

Traži ...

(/)

Stara slava i novi izazovi: Sve mijene lošinjskog turizma - "otok koji liječi"

 Irena Dlaka Subota 26.11.2022.

(/images/novosti/2022-11

/svemijeneturizma01prvi_hotel_u_malom_losinju1899_arhiv_neretich.jpg)

Prvi hotel u Malom Lošinj, 1899., arhiv F. Neretich

Pod zajedničkim nazivom "Otočko gospodarstvo nekad i danas – između monokultura i održivog razvoja", objavljujemo niz članaka koje je pripremila prof. Irena Dlaka...

U lipnju se navršilo 130 godina od službenog proglašenja Malog i Velog Lošinja zimskim klimatskim lječilišnim mjestima. Bilo je to vrijeme kada su gospoda ljeta provodila u svježini planina, a zime na osunčanom jugu. Lošinj je Beču bio najbliži "topli jug". Te, 1892. godine, na otoku je već djelovalo pet hotela i pansiona te jedno oporavište za "slabunjavu djecu", redom otvorenih u komfornim kućama lošinjskih kapetana i brodovlasnika koji su zbog pomorske krize odselili u Trst ili Ameriku. U sljedećih dvadesetak godina Lošinj je postao vrhunsko turističko odredište za srednjoeuropsku gospodu.

A sve je počelo gotovo pa slučajno. Ambroz Haračić, mladi diplomant bečkog sveučilišta, vratio se 1879. u rodni Mali Lošinj, zaposlio u pomorskoj školi i krenuo s meteorološkim mjerenjima. Strastveni botaničar od studentskih dana (njegov herbarij lošinjske flore jedan je od temeljnih u hrvatskoj botanici), želio je i znanstveno potvrditi uzročno-posljedičnu vezu između klime i vegetacije. Rezultati prvih mjerenja koje je objavio 1884. privukli su pozornost austrijskog balneologa dr. Conrada Clara, koji je baš u to vrijeme radio izotermijsku kartu sjevernog Jadrana, ne bi li na Kvarneru pronašao otok pogodan za klimatsko lječilište. Dr.

Clar je u toj potrazi bio i osobno motiviran. Njegov sin se nikako nije oporavljao od preboljene teške bolesti, pa ga već u siječnju 1885. odvodi na Lošinj da bi se dječak nakon samo tri tjedna potpuno oporavio. S druge strane, te iste 1885. nadvojvoda Karlo Stjepan, veliki zaljubljenik u more i jedrenje, prvi put je posjetio Veli Lošinj i, oduševljen mjestom i ljudima, odlučio ovdje sagraditi svoju "zimsku palaču" (danas dio Lječilišta). Dalje su se stvari odvijale "filmskom brzinom".

(/images/novosti/2022-11

/svemijeneturizma02palaca_nadvojvode_karla_stjepana1899_arhiv_neretich.jpg)

(/images/novosti/2022-11

/svemijeneturizma03terapija_zimskim_suncem_i_zrakom_arhiv_neretich.jpg)

(/images/novosti/2022-11

/svemijeneturizma04kupaliste_cikat_arhiv_neretich.jpg) Iduće, 1886. godine na Lošinj dolaze bečki znanstvenici predvođeni dr. Leopoldom Schrötterom von Kristelijem, osnivačem moderne laringologije. Oduševljeni viđenim, potiču Haračića i lokalnu vlast na osnivanje Turističkog društva i Društva za pošumljavanje i poljepšavanje Malog Lošinja, koja će odigrati ključnu ulogu u pošumljavanju Čikata i uređenju šetnica. Lošinjani su ostale preduvjete već imali - redovne parobrodske linije prema Trstu, Puli i Rijeci, telegrafsku vezu, gradsku rasvjetu, pitku vodu iz gradske i privatnih cisterni, čak pet liječnika na otoku, dvije ljekarne i bolnicu. Područje oko uvale Čikat nakon 1892. postaje veliko gradilište, jedna za drugom niču raskošne vile, pansioni, hoteli i lječilišta, njih dvadesetak u samo 20 godina! Nije se gradilo stihijski, već prema Regulacijskom planu kojeg je 1901. napravio dr. Alfred von Manussi-Montesole, tadašnji kotarski kapetan u Malom Lošinju i geodet po struci. Inženjer Alexander Krásza je iste godine projektirao elegantno secesijsko kupalište Čikat (uništeno u Drugom svjetskom ratu - danas tzv. Pješčana plaža) sa čak 210 kabina, gimnastičkim spravama, tuševima sa slatkom vodom, najmom svih potrepština za kupanje, redarom i spasiteljem te kavanom, restoranom, brijačnicom i frizerskim salonom. Pred Prvi svjetski rat Lošinj je bio "cjelogodišnja destinacija" - zimi za lječilišni, a ljeti za kupališni turizam.

(/images/novosti/2022-11

/svemijeneturizma05unutrasnjost_hotela_alhambra1914arhiv_idlaka.jpg) (/images

/novosti/2022-11/svemijeneturizma06cikat-pjescana_plaza1960arhiv_idlaka.jpg)

(/images/novosti/2022-11/svemijeneturizma07punta-prvi-moderni-hotel-u-velom-losinju_arhiv_idlaka.jpg) (/images/novosti/2022-11

/svemijeneturizma08medjunarodna_godina_turizma_prigodna_omotnica_arhiv_idlak

(/images/novosti/2022-11

/svemijeneturizma09kompozitna_razglednica_losinja1968arhiv_idlaka.jpg)

(/images/novosti/2022-11/svemijeneturizma10suncanauvala1983arhiv_idlaka.jpg)

(/images/novosti/2022-11

/svemijeneturizma11srediste_malog_losinja1985arhiv_idlaka.jpg)U međuratnom razdoblju turizam stagnira i nazaduje zbog neulaganja u turističke objekte, koji samo mijenjaju vlasnike. Konačan udarac lječilišnom turizmu zadala je 1925. talijanska vlast zabranivši (nezaraznim) bolesnicima dolazak na otok zbog "brige za zdravlje" otočana. Kupališni turizam nije mogao nadoknaditi taj gubitak, pa su mnogi hoteli i pansioni trajno zatvoreni. Nakon kapitulacije Italije 1943., u najveće i najkomfortnije hotele smjestila se njemačka vojska, zbog čega će stradati u savezničkim bombardiranjima. Nezahvalan posao obnove i nužnog opremanja preživjelih turističkih objekata 1947. je preuzelo netom osnovano Kotarsko ugostiteljsko poduzeće "Jadranka". Oporavak turizma bio je dug i spor, ali je bar zaustavio daljnji pad broja stanovnika, kojih je u Malom Lošinju 1948. bilo svega 2908 (1869. bilo ih je 5658!).

Stvari su krenule na bolje 1960-ih zahvaljujući dovršetku vodovoda i opskrbi električnom energijom podmorskim kablom s kopna, uspostavi trajektnih linija s Rapcem (prvo iz Cresa, pa iz Porozine) te završetku gradnje (dionica Dragozetići-Porozina) i asfaltiranju otočke magistrale. Otvaraju se prvi kampovi ("Čikat", "Bijar", "Preko mosta" i "Rapoća") i grade novi hoteli ("Helios", "Punta" i "Bellevue"), a u velološinjskom lječilištu (bolnici) liječe se i djeca iz DR Njemačke. Pomalo nestvarno djeluje podatak da je 1967. upravo u Malom Lošinju svečano "otvorena" Međunarodna turistička godina. Izgradnjom hotelskog kompleksa "Sunčana uvala" 1977. masovni turizam ulazi u svoje "zlatno doba", koje kulminira 1987. proglašenjem Malog Lošinja šampionom jugoslavenskog turizma. Par godina kasnije rat je lošinjske hotele ispunio prognanicima. Do kraja 1990-ih turistički "šušur" se vratio na otok, no u međuvremenu su turistički standardi porasli, tržište se globaliziralo, a konkurencija postala žestoka. Lošinj je svoju "nišu" vidio u oživljavanju lječilišnog i zdravstvenog turizma i brendirao se kao "otok vitalnosti". Uslijedio je iznenadni val velikih ulaganja u "luksuzni turizam" za koji nitko nije bio spreman, pa je ostao "zatvoren u sebe" i bez razvojnog efekta.

Pandemija, sve očitije klimatske promjene i najnovija energetska kriza ubrzano mijenjaju turističke trendove u smjeru koji, u biti, Lošinju idu na ruku. Osim pojačane brige o zdravlju kroz biranu prehranu, boravak i aktivnosti na otvorenom te odmor "duše i tijela" u mirnim i manje posjećenim mjestima, turisti sve više

cijene "održiva" putovanja i destinacije, koja što manje štete prirodi i doprinose dobrobiti lokalne zajednice. Danas razvoj "zelenog" javnog prijevoza, zagovaranje ekološki primjerenog ponašanja (racionalno korištenje pitke vode, smanjenje otpada, ostavljanje "zelenog otiska" sadnjom drveća i sl.) i okretanje lokalnim proizvodima ima više smisla no ikada prije. A rastući trend da se putuje izvan glavne (pretople i prezagušene) turističke sezone možda nas vrati toliko željenom cjelogodišnjem turizmu.

Članak je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

**papyrus
studio**

FOTO, VIDEO I GRAFIČKE USLUGE

- VJENČANJA
- EVENTI
- APARTMANI
- OSOBNI DOKUMENTI
- GRAFIČKI DIZAJN
- TISAK
- PLASTIFICIRANJE
- FOTOKOPIRANJE
- IZRADA WEB STRANICA

(/index.php/component/banners/click/180)

(/index.php/component/banners/click/107)

(/index.php/component/banners/click/195)

Servisne informacije

Katamaran M. Lošinj - Cres - Rijeka	(/index.php/servisne-informacije/102-katamaran-m-losinj-cres-rijeka)
Trajekti Merag-Valbiska, Porozina-Brestova	(/index.php/servisne-informacije/84-trajekti)
Brodsko linija Ilovik - Mrtvaška	(/index.php/servisne-informacije/350-brodsko-linija-ilovik-mrtvaska)
Brod M. Lošinj - Unije - Susak	(/index.php/servisne-informacije/101-brodsko-linija-m-losinj-unije-susak)

Najčitanije

Cres: Kazna od 20.000 kn i tri mjeseca bez volana (/index.php/u-razno/crna-kronika/15275-cres-kazna-od-20-000-kn-i-tri-mjeseca-bez-volana)

---

21 o meni: Nikolina Rako Gospić (/index.php/u-razno/21-o-meni/15251-21-o-meni-nikolina-rako-gospic)

Dvije pročelnice u mirovinu, slijedi reorganizacija (/index.php/u-politici/15253-dvije-procelnice-u-mirovinu-slijedi-reorganizacija)

Proračun usvojen s rezultatom glasanja 8:3 (/index.php/u-politici/15254-proracun-usvojen-s-rezultatom-glasanja-8-3)

Prikupljeno oko 130 tisuća kuna (/index.php/sportski/15285-prikupljeno-oko-130-tisuca-kuna)

Najnovije

12 / 27 2022	Kviz za udругu "Ruka u ruci"	(/index.php/u-razno/15310-kviz-za-udругu-ruka-u-ruci)
12 / 27 2022	Večeras Jole	(/index.php/u-zabava/15309-veceras-jole)
12 / 27 2022	Podijeljeno stotinjak zgoditaka - najvažniji je metar drva za ogrjev	(/index.php/u-kulturi/15308-podijeljeno-stotinjak-zgoditaka-najvazniji-je-metar-drva-za-ogrjev)
12 / 27 2022	Gabriela Stipanov pozvana na pripreme reprezentacije "do 15"	(/index.php/sportski/vaterpoloii/15307-gabriela-stipanov-pozvana-na-pripreme-reprezentacije-do-15)
12 / 26 2022	Svečano i u smanjenom obujmu	(/index.php/u-kulturi/15306-svecano-i-u-smanjenom-obujmu)

Na današnji dan:

27.12.1981.

Rođen Daniel Gospić, svjetski prvak u podvodnom ribolovu 2010., europski prvak 2007. i 2017. godine

[Kontakti \(/index.php/kontakti\)](/index.php/kontakti)

[Uvjeti korištenja \(/index.php/koristenje\)](/index.php/koristenje)

[Oglašavanje \(/index.php/oglasavanje\)](/index.php/oglasavanje)

[Impressum \(/index.php/impressum\)](/index.php/impressum)